

ХАНС КРИСТИАН АНДЕРСЕН В ЗАДНИЯ ДВОР

Превод от датски: Светослав Минков, 1977

chitanka.info

В задния двор пристигна една патица от Португалия, други разпразяха — от Испания, както и да е, това не е важно. Важното е, че я нарекоха „португалка“. Тя започна да носи яйца, сетне я заклаха, изпържиха и поднесоха на масата — ето цялата ѝ история. Всички патици, които се излюпиха от яйцата ѝ, получиха също тъй името португалки, а туй вече значеше нещо. Сега от цялото семейство на португалките е останала в задния двор само една патица. В този двор можеха да влизат и кокошките, а сред тях се разхождаше важно и петелът.

— Той просто ме дразни с непоносимото си кукуригане! — казваше португалката. — Вярно е, че е красив — това не може да му се отрече, — но все пак не може да се сравнява с патоците. Той би трябвало да бъде малко по-въздържан, но въздържанието е цяло изкуство, което изисква висока образованост. А образование имат само малките пойни птички, които живеят в липите на съседната градина. Колко сладко пеят те! Има нещо трогателно — нещо, тъй да се каже португалско в тяхното пеене. Ако имах такава пойна птичка, аз щях да бъда за нея добра, любеща майка — това е в кръвта ни, в нашата португалска кръв.

Но едва патицата каза това, и от покрива долетя в задния двор една малка пойна птичка. Котката я подгони, но птичката все пак успя да се спаси, макар и със счупено крило.

— Прилича ѝ много на тая кръвопийца — каза португалката. — Познавам я още от онова време, когато аз сама имах патенца. И на такива същества позволяват да живеят тук и да се разхождат свободно по покривите. Струва ми се, че подобни работи са невъзможни в Португалия.

И тя изказа своето съчувствие към малката пойна птичка, а останалите патици, които не бяха от португалска порода, изказаха също съболезнованията си.

— Бедната птичка! — казаха те, като се приближиха до нея една след друга. — Ние, разбира се, не пеем, но затова пък имаме тънко музикално чувство — ние чувствуваме много добре това, макар и да не говорим за него.

— А аз ще говоря! — рече португалката. — Аз искам да направя нещо за тая птичка. Това е наш дълг.

Тя влезе в коритото с водата и запляска тъй силно с криле, че птичката насмалко щеше да се удави в облялата я струя. Но туй бе направено с добро намерение.

— Това е едно добро дело! — рече португалката. — Нека другите вземат пример от мен!

— Пип! — извика птичката. Нейното счупено крило не ѝ позволяваше да отърси водата. Но тя все пак разбра, че я бяха окъпали с добро намерение.

— Вие сте много добра, госпожо! — рече тя, но не поиска да я окъпят повторно.

— Аз никога не съм мислила за своята доброта — продължаваше португалката, — но зная само едно — аз обичам всички мои близки с изключение на котката. Пък и това не може да се иска от мен: котката изяде две от моите патенца. Моля ви се, чувствувайте се тук като у дома си — ще ми бъде много приятно. Аз самата не съм тукашна — нещо, което вие, разбира се, забелязвате от държането ми. Само моят паток е тукашен — не от нашата порода, — но аз не съм горделива. И ако изобщо тук в двора има някой, който да може да ви разбира, това, смея да заявя, съм само аз.

— Тя има портулакия в гушата си! — подхвърли едно малко просто патенце и всички останали прости патици намериха тая шега за необикновено сполучлива: портулакия звучи също като Португалия. И патиците се побутваха и казваха: „Рап! Гледай ти какъв шегобиец!“ Сетне те заговориха с малката пойна птичка.

— Португалката умее да се изразява! — разправяха те. — Такива големи думи ние нямаме в човките си, но от туй съчувствието ни към вас не е по-малко. Ако ние не правим нищо за вас, поне не крещим за това. Според нас, туй е по-благородно.

— Вие имате прекрасно гласче! — каза една от най-старите патици. — Колко приятно е да чувствуваш, че можеш да радваш тъй много другите! Наистина, аз не разбирам много от пеене, затова държа езика си в човката. И според мен, туй е по-добре, отколкото да бърбеш разни глупости като другите.

— Не ѝ досаждайте! — намеси се португалката. — Тя има нужда от спокойствие и добро гледане. Не искате ли, моя мъничка певице, да ви направя още една баня?

— Ах, не, не! Позволете ми да остана суха! — помоли птичката.

— Аз пък само с вода се лекувам! — продължаваше португалката. — Водата е полезна също тъй и за развлечение. Ето, тук скоро ще дойдат на гости кокошките от съседния двор — между тях има и две китайки. Те ходят в панталонки и са твърде образовани. Те също не са тукашни и това, разбира се, ги издига в моите очи.

Кокошките дойдоха, а заедно с тях — и петелът. Тоя път той беше твърде любезен.

— Вие сте истинска пойна птичка! — каза той. — Вие правите с вашето мъничко гласче всичко, каквото може да се направи с него. Трябва само да пеете по-силно, та всеки да разбере, че пее мъж!

При вида на птичката двете китайки изпитаха голяма радост. След банята малката птичка беше тъй разрошена, че те я помислиха за китайско пиле.

— Колко е мила! — казаха те и започнаха да говорят с нея. Те говореха съвсем тихо и прибавяха към всяка сричка частицата „па“, както подобаваше на истински породисти китайки.

— И ние сме от вашата порода — продължаваха те. — Патиците, дори самата португалка, принадлежат към водните птици — нещо, което и вие сигурно сте забелязали. Вие още не ни познавате, пък и за нас изобщо малцина искат да знаят — дори и кокошките, които, така да се каже, ни свързват роднински връзки! Но както и да е. Ние си вървим спокойно из пътя между другите и си имаме свои разбирания: гледаме само доброто, говорим само за доброто, макар че е много трудно да го намерим там, дето го няма. Освен нас двете и петела сред кокошките няма нито една честна и даровита личност. А за патиците и да не говорим. Позволете ни да ви предупредим, мъничка пойна птичко: не се доверявайте много на тая патица с късата опашка — тя е хитра! А пък оная пъстрата кривата шарка на перата обича страшно много да спори и взема винаги последната дума, макар че никога не излиза права. А оная дебелата патица говори за всички лошо и туй е съвсем противно на нашата природа: ако не можеш да кажеш за някого нещо хубаво, по-добре е да си мълчиш. Само португалката е малко по-образована и с нея можеш да се ра береш.

— Какво ли си шепнат вечно тия китайки? — чудеха се две прости патици. — Те просто ни досаждат. Досега не сме разменили нито дума с тях.

В тоя миг дойде патокът. Той помисли пойната птичка за врабче.

— Наистина аз не виждам никаква разлика между тях — каза той. — Всички тия птички си приличат една на друга. Те са просто играчки, а играчката си остава винаги играчка.

— Не обръщайте внимание на думите му! — прошепна португалката. — Той е улисан в работа и освен работата нищо друго не признава. Да, а сега аз ще легна да си почина малко. Наш дълг е да се грижим сами за себе си, за да бъдем достатъчно тлъсти, когато дойде денят да ни напълнят с ябълки и сливи.

И тя се излегна на слънце и замига с едно око. Мястото ѝ беше хубаво, самата тя беше хубава и заспа хубаво. Пойната птичка почеса счупеното си крилце и се притисна до свояг покровителка. Слънцето грееше чудесно, мястото беше прекрасно.

Съседските кокошки започнаха да ровят в земята. Всъщност те бяха дошли тук само за да си търсят храна. Първи си отидоха китайките, след тях — и останалите. Остроумното патенце каза, че португалката ще изпадне скоро в „патешко слабоумие“! Другите патици закряхаха от смях.

— Патешко слабоумие! — говореха те. — Великолепно! Гледай ти, какъв шегобиец! Патиците си спомниха и първата негова шега за „портулакия“ и започнаха да я повтарят. Туй беше ужасно смешно! Сетне и те легнаха да се попекат на слънцето.

Но след малко в задния двор плиснаха шумно помия и разни остатъци от ядене. От тоя шум се събудиха всички и запляскаха с криле. Събуди се и португалката, обърна се на другата страна и натисна доста грубо малката пойна птичка.

— Пип! — изписка тя. — Настъпихте ме, госпожо!

— Че защо се завирате в нозете ми! — отвърна португалката. — Не бъдете толкова нежна! И аз имам нерви, но никога не казвам „пип“!

— Не се сърдете — рече птичката. — Аз казах „пип“ съвсем неволно.

Но португалката не можа да я чуе. Тя се нахвърли върху храната и се наобядва отлично. Птичката се приближи отново до нея и поиска да ѝ достави удоволствие с пеене си:

*Чик-чирик! Чик-чирик!
Как се радвам в тоя миг!*

*Чуйте всички моя вик:
Чик-чирик! Чик-чирик*

— Трябва да си почина малко след яденето! — каза португалката. — Вие трябва да съобразявате с тукашните обичаи. Сега искам да поспя!

Малката пойна птичка се смути страшно много: та тя искаше да изкаже радостта си! Когато португалката се събуди, птичката застана отново пред нея и ѝ поднесе едно намерено зрънце. Но патицата не беше спала добре и затова, разбира се, беше в твърде лошо настроение.

— Дайте това на някое пиле! — рече тя. — И, моля ви се, не се въртете постоянно пред очите ми!

— Защо ми се сърдите? — попита птичката. — Какво съм ви направила?

— Направила? — повтори португалката. — Извинете за забележката, но вашите думи са твърде неприлични!

— Вчера беше хубав слънчев ден — каза птичката, — а днес е тъй мрачно и задушно!

— Много разбирате от времето — отвърна португалката. — Денят още не се е свършил.

Но не гледайте тъй глупаво!

— Ах, сега вашите очи приличат също на ония зли очи, от които се спасих!

— Безсрамнице! — извика португалката. — Как смееш да ме сравняваш с котката, с това хищно същество? Аз, която нямам нито капчица зла кръв? Аз те взех под моя закрила и трябва да те науча на добро държане.

И тя откъсна веднага главата на бедната птичка, която падна мъртва.

— Гледай ти! — рече португалката. — Та значи тя и това не можа да понесе! Знаех си аз, че не беше за тоя свят. Аз бях майка за нея — да, туй го чувствавам, защото имам сърце.

В тоя миг съседският петел надникна в двора и изкукурига като локомотив.

— Ах, вие ще ме уморите с вашето кукуригане! — извика португалката. — Вие сте виновен за всичко. Тя си изгуби главата, пък

и аз, струва ми се, скоро ще изгубя моята.

— Няма да е голяма загуба! — рече петелът.

— Моля да говорите с уважение за главата ми! — възрази португалката. — Тя имаше глас, умееше да пее, беше образована. Тя се отличаваеше с добро и милостиво сърце, а това е едно ценно качество както за животните, тъй и за така наречените хора.

Около мъртвата птичка се събраха всички патици. Изобщо патиците чувствуват и изразяват силно своите чувства: и завистта, и състраданието. Понеже тук нямаше на какво да завиждат, те започнаха да изказват съболезнованията си. Дойдоха и две китайки.

— Такава пойна птичка ние никога вече не ще имаме! Тя беше почти китайка — шепнеха те и кудкудякаха със сълзи на очите. Останалите кокошки също тъй започнаха да кудкудякат, но очите на патиците бяха по-червени от очите на всички други.

— Да, ние имаме сърце! — казаха те. — И него никой не може да ни отнеме!

— Сърце! — повтори португалката. — И то велико сърце!

— Време е вече да помислим с какво да натъпчем стомасите си! — рече патокът. — Това е по-важно от всичко друго! Голяма работа, че се счупила една играчка! Мигар малко такива играчки има още по света?

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.